

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

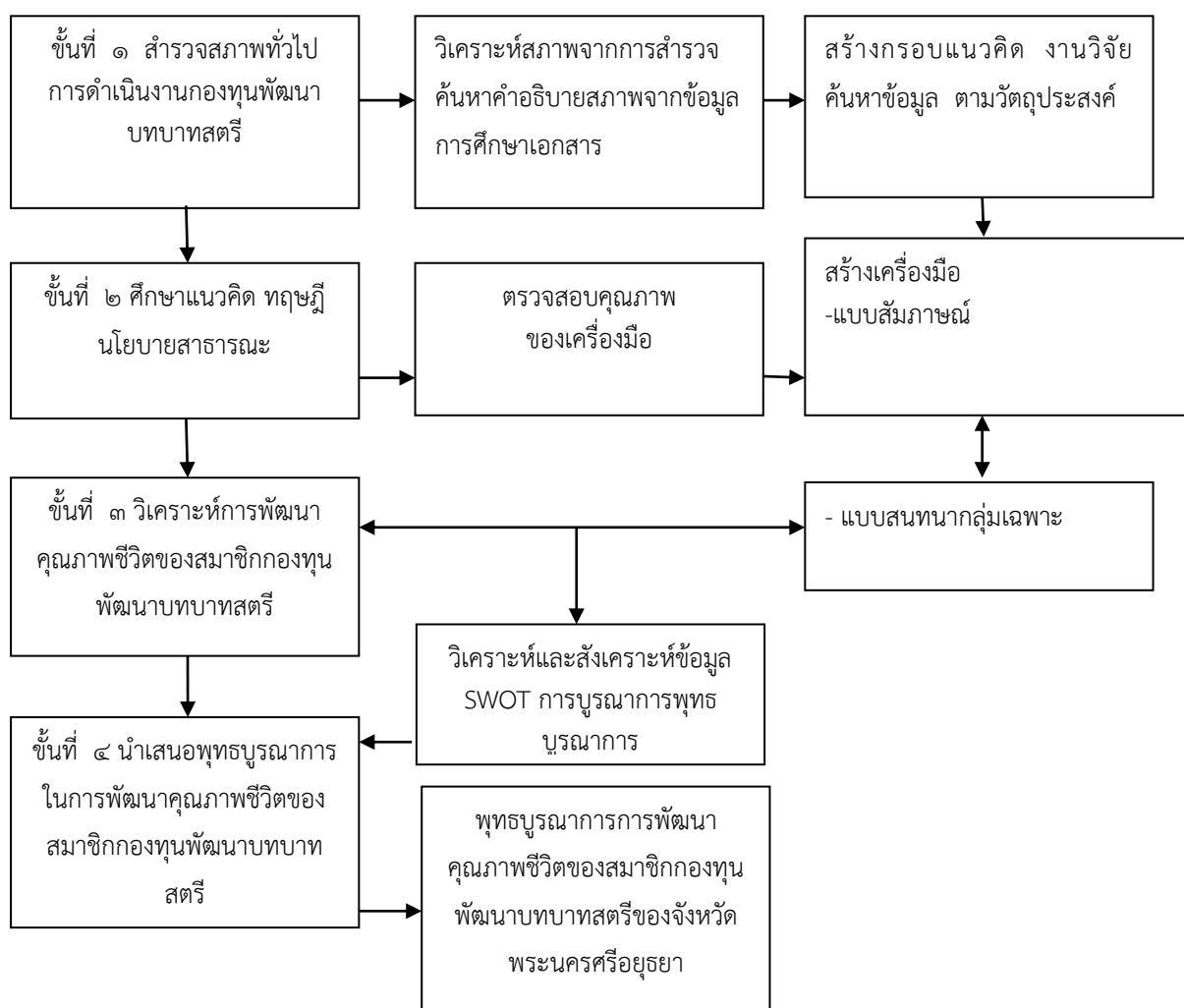
การศึกษาเรื่องพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการวิจัย ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ มีกระบวนการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ พระสงฆ์ นักวิชาการ ประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี คณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีประจำจังหวัด อำเภอบางบาล และสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

กรอบขั้นตอนการวิจัย

ที่มา : พระปลัดพีรเดช จิตวิโส, ๒๕๕๘.

แผนภาพที่ ๓.๑ แผนผังขั้นตอนการวิจัย

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายจากภาครัฐ คณะกรรมการดำเนินกิจกรรมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน ๒๕ คน โดยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรีระดับจังหวัด ๑ คน ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรีระดับตำบล ๕ คน สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ๑๕ คน นักวิชาการด้านการพัฒนาบทบาทสตรี ๒ คน และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ๒ คน ดังนี้

กลุ่มผู้บริหาร

๑. นางณัฐวดี สุพรรณทอง	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒. นางช่ออู่ณ เทววงษ์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๓. นางเตือนใจ บุญทิม	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๔. นางญชลี เกลยรัตน์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน

กลุ่มผู้ปฏิบัติการ

๕. นางพรทิพย์ ตั้งกิริติ	ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรี
ระดับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๖. นางศรีสกุล อยู่วัฒนา	ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรี
ระดับตำบลอุทัย อำเภอยุทัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๗. นางเพ็ญพิไล มาวัน	ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรี
ระดับตำบลกระจุ อำเภอกาชี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๘. นางวไลพร สุธรรมมา	ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรี
ระดับตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๙. นางอัญชลี กองอรรถ	ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรี
ระดับตำบลวังน้อย อำเภอม่วงน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๐. นางสาวเนียง ทับทิมทอง ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรี
ระดับตำบลขยาย อำเภอบางปะหัน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มสมาชิกกองทุน

๑๑. นางภิญญา ธิษณ์ธนากร สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๒. นางลัดดา ป้อมสุข สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๓. นางอรสา เวทย์วัฒนะ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๔. นางบังอร ฤทธิไกร สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๕. นางกัญชรี ประกอบ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๖. นางพิมลมาลย์ เรืองสง่า สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๗. นางยุบล สันตยานนท์ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๘. นางรัตนา อรุณ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๙. นางประยูร โพธิ์ทอง สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๐. นางจิระประภา หิรัญคำ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๑. นางภิญญา ธิษณ์ธนากร สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๒. นางอารีย์ เม่นส์ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๓. นางปราณี ภาคธรรม สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๔. นางจารุณี ฤกษ์ปราณี สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๕. นางจิตาธิปไตย สาดจันทพงษ์ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ พระสงฆ์ ๒ รูป พัฒนาการจังหวัดอำเภอ บางประอิน ๑ คน พัฒนาการอำเภอวังน้อย ๑ คน ประธานคณะกรรมการกองทุนบทบาทสตรี ระดับตำบล ๒ คน สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ๔ คน ดังนี้

๑. พระมหาไชว ทสสนิโย	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและ
บริการสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
๒. พระมหาบุญชู เขมจารี	รองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนา
และบริการสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
๓. นายปริญญา จารุคม	พัฒนาการอำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๔. นายถวิล ยี่สุนแสง	พัฒนาการอำเภออำเภอบางประอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๕. นายปัญญา บัวหลาด	ข้าราชการบำนาญ ตำบลหนองไม้ซุง
อำเภออุทัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๖. นางกฤษณา บัวหลาด	ข้าราชการครู สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
๗. นางวันดี อัมวงษ์	สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
๘. นางรานี งามสมทรง	สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
๙. นางวรรณภา พันทวี	สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
๑๐. นางสาวลักษณ์ อัมวงษ์	สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยรวมทั้งหมด ๒ ประเภท ได้แก่ ๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์และสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยและวิเคราะห์สาระสำคัญจากนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการแล้วได้ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

- ๑) การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาของข้อคำถาม
- ๒) โครงสร้างของประเด็นเนื้อหาคำถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญเชิงพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและประเด็น

หลักนำเสนอพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓) กรอบประเด็นและข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่ต้องการตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพมีขั้นตอนดังนี้

๑) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่างๆ จากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

๒) **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** โดยการรวบรวมจากหนังสือ วารสารบทความวิจัยเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

(๑) จัดเตรียมเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๒๕ คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยเลือกแบบเจาะจง

(๒) ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือที่จะเข้าสัมภาษณ์

(๓) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของผลการสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับขอเอกสารต่างๆ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง

ในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า ข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

การสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) ติดต่อประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ รูป/คน พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วัน และเวลา ในการสนทนากลุ่ม

๒) ขอนหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสาร ให้เพียงพอต่อกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔) ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕) จัดเตรียมสถานที่ ทีมงาน และดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง

๖) ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ ข้อมูลตามชนิดเทคนิคการวิจัย ๒ ชนิด ได้แก่

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ อรรถาธิบายและพรรณนาความ วิเคราะห์ลักษณะปัญหาจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ๑) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดลำดับข้อมูล ๓) จากการสัมภาษณ์ ๔) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น ๕) สรุปผลการวิจัย นอกจากนี้ยังดำเนินการโดยการวิเคราะห์สภาพทั่วไปการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และแนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนาคุณภาพ นโยบายสาธารณะชีวิต ให้เห็นองค์ประกอบตามลักษณะของข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพและหลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมาประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามลำดับ

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มเฉพาะ ข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการโดยการตีความหมายในรูปแบบของการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจะกระทำไปพร้อม ๆ กันตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การถอดเทป

สัมภาษณ์ รวมไปถึงภาพถ่ายในแต่ละครั้ง จัดหมวดหมู่ว่าครบถ้วนเพียงพอและเหมาะสมแก่การนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปผลและอภิปรายผลว่าสมบูรณ์หรือไม่